

Factsheet

TORENVALK

Eieren leggen

8-12 dagen

Broeden

27-31 dagen

Jongen vliegvlug na

27-35 dagen

= minimaal 62 dagen van eileg tot vliegend jong

De torenvalk komt voor in boerenland, heidegebieden, moerasgebieden, duinen en steden. De hoogste dichtheden bevinden zich in gebieden met veel grasland. De torenvalk is een voedselspecialist die vooral jaagt op woelmuizen, met name veldmuizen. Hij is vooral bekend door zijn manier van jagen: stil hangend ('biddend') in de lucht. De torenvalk kan ook vogels verrassen en vangt soms lopend insecten, regenwormen en slakken. Hij zit graag op paaltjes of andere uitkijkposten, vaak langs bermen, waardoor regelmatig vogels worden aangereden.

KALENDER

Maart-april
 Aanvang broedseizoen

Cees Huijser

- Torenvalken keren in maart terug op de broedplaatsen. Ze broeden in oude nesten van kraaiachtigen, in boomholtes en tegenwoordig vooral in nestkasten.
- Tijdens de paarvorming vangt het mannetje veel muizen voor het vrouwtje, zodat ze in een goede conditie is voor de eileg. Paartjes kunnen jaren bij elkaar blijven.

Eind april-juli
 Broedseizoen

Edwin ter Hennepe

- Torenvalken produceren doorgaans één legsel, soms twee, met 4-6 eieren. Het vrouwtje bebroedt de eieren vrijwel alleen. In magere muizenjaren kan het gebeuren dat ze niet tot eileg overgaat.

Augustus-februari Buiten het broedseizoen

- Het mannetje is verantwoordelijk voor de aanvoer van voedsel. In een goed veldmuizenjaar zijn er grote legfels en worden veel jongen groot. In daljaren van de veldmuis vangen de valken naast muizen ook jonge vogels, grote insecten en hagedissen. Daljaren resulteren echter in een lager broedsucces.
- De jongen worden na het uitvliegen nog enkele weken door de ouders gevoerd. Na ongeveer een maand zijn ze zelfstandig.

- Nederlandse broedvogels zijn grotendeels standvogels, die 's winters hooguit wat rondzwerven in de omgeving van het broedgebied. Een klein deel trekt in het najaar naar vooral Frankrijk, soms nog verder zuidelijk.

Inrichting

Zorg voor een afwisselend landschap met extensief, structuurrijk grasland en ruigten. Ruigtestroken, ruige bermen en kruidenrijke overhoekjes dragen bij aan een beter voedselaanbod (veldmuizen).

Plaats speciaal voor de torenvalk ontworpen nestkasten op een rustige plek op minimaal 4 meter hoogte (zie factsheet [Torenvalkkast](#)). Richt de ingang op het noordoosten. Zorg dat de kast beschermd is tegen predatoren zoals marters door een kraag van gaas of glad metaal aan te brengen. Plaats de nestkast niet in de buurt van weidevogelgebieden of in andere kwetsbare omgevingen.

Beheer

Pas in grasland gefaseerd maaibeheer toe. Laat een deel van de vegetatie bij elke maaibeurt ongemaaid. Zorg binnen een perceel voor variatie in graslengte.

Leg brede (>10 m), meerjarige akkerranden aan waarin veldmuizen zich kunnen vestigen (zie factsheet [Meerjarige akkerrand](#)).

Laat bermen en bufferstroken zo lang mogelijk ongemaaid, want veldmuizen verdwijnen daaruit als de dekking wegvat.

Plaats op overhoekjes een of meer muizenruiters, een eenvoudig piramidevormig bouwsel van hooi of stro waarin muizen dekking en voedsel vinden (zie factsheet [Muizenruiter](#)).

Leg wintervoedselveldjes aan, waarop granen en andere zaaddragende planten de hele winter blijven staan en waarin veldmuizen zich kunnen vestigen en voortplanten (zie factsheet [Wintervoedselveldje](#)).

Vermijd grondbewerking in graanstoppels zodat muizenburchten niet beschadigd worden en laat graanstoppels tot zo lang mogelijk in de winter ongemoeid (zie factsheet [Overwinterende graanstoppels](#)).

Voer deze maatregelen niet uit langs drukke wegen, om verkeersslachtoffers te voorkomen.

De torenvalk in Nederland

De torenvalk was tot voor kort de algemeenste roofvogel en een veelvoorkomende verschijning in grote delen van het boerenland. Sinds ongeveer 1990 nemen de aantallen voortdurend af, met tijdelijke oplevingen in veldmuisrijke jaren. Door intensiever grondgebruik komen er minder muizen voor en zijn muizenuitbraken minder uitgesproken en zeldzamer geworden. Lokaal kunnen toegenomen predatie (vooral door havik) en de achteruitgang van kraaiachtigen op het platteland (wat resulteert in een afname van beschikbare nestgelegenheid) ook van invloed zijn. In de jaren 2018-2020 werd de populatie geschat op 3.800-7.700 broedparen, waarbij de bovengrens alleen in goede muizenjaren wordt behaald.

Meer weten?

- Algemene soortinformatie: boerennatuurwijzer.nl/doelsoorten/torenvalk/
- Voorstudie Jaar van de Torenvalk: pub.sovon.nl/pub/publicatie/22197